

**ONTWERP VAN DECREET TOT INSTEMMING MET HET VERDRAG NR. 135
BETREFFENDE DE WERKNEMERSVERTEGENWOORDIGERS, AANGENOMEN
TE GENÈVE OP 23 JUNI 1971 DOOR DE INTERNATIONALE
ARBEIDSCONFERENTIE TIJDENS HAAR 56STE ZITTING.**

Samenvatting

Dit IAO-verdrag heeft tot doel aanvullende en specifieke maatregelen ten aanzien van de werknemersvertegenwoordigers in te voeren.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit verdrag vormt een aanvulling op het verdrag nr. 98 betreffende het recht van organisatie en collectief overleg. Zo beschermt verdrag nr. 98 de werknemers tegen elke daad van onderscheid die de vrijheid van vakvereniging in verband met het werk aantast.

Gemengd karakter en aanneming

Tijdens zijn vergadering d.d. 21 juni 2000 legde de Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het exclusief federaal karakter vast.

Volgens het advies van de Raad van State van 20 februari 2024 moet het verdrag evenwel beschouwd worden als een gemengd verdrag. Tijdens zijn vergadering d.d. 21 mei 2024 kwam de werkgroep terug op zijn beslissing van 21 juni 2000. Het gemengd karakter werd alsnog vastgelegd. Zowel de federale overheid als de gemeenschappen oefenen hun bevoegdheid uit.

In beginsel behoort de door het verdrag geregelde aangelegenheid tot de bevoegdheid van de federale overheid, die overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' (BWHI) bevoegd is voor "het arbeidsrecht en de sociale zekerheid".

Voor de bevoegdheidsrechtelijke kwalificatie moet echter ook rekening worden gehouden met de bevoegdheden van de gemeenschappen inzake onderwijs. In dat kader zijn de gemeenschappen bevoegd om de collectieve betrekkingen in het onderwijs te regelen, met inbegrip van de instellingen voor het gesubsidieerd onderwijs, dewelke behoren tot de private sector.

Dit IAO-verdrag werd aangenomen op 23 juni 1971 tijdens de 56ste zitting van het Internationaal Arbeidsbureau. Het verdrag werd aangenomen met 320 stemmen voor, 5 tegen en 1 onthouding. Die aanneming staat gelijk met een ondertekening.

Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht op 23 mei 2025 advies uit met kenmerk 77.705/1. De Raad heeft geen opmerkingen bij zowel het verdrag als het instemmingsdecreet.

B. Samenvatting van de inhoud

Het voorliggend verdrag heeft tot doel aanvullende en specifieke maatregelen ten aanzien van de werknemersvertegenwoordigers in te voeren. Dit met het oog op het verzekeren van een doeltreffende bescherming tegen elke maatregel die werknemersvertegenwoordigers schade zou kunnen berokkenen, met inbegrip van ontslag, en om hen de nodige faciliteiten te verlenen om de uitoefening van hun taken te volbrengen.

Het voorliggend verdrag is alleen van toepassing op de private sector. Er bestaat een soortgelijk verdrag voor de overheidssector. Het betreft verdrag nr. 151 betreffende de arbeidsbetrekkingen in overheidsdienst, aangenomen op 27 juni 1978.

Voor België voorziet de wetgeving reeds in maatregelen die voldoen aan de eisen van dit verdrag.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET VERDRAG

In de preambule worden de doelstellingen van het Verdrag toegelicht.

Artikel 1 voorziet in het recht van de werknemersvertegenwoordigers op een doeltreffende bescherming tegen elke maatregel die tegen hen zou worden genomen op grond van hun hoedanigheid van werknemersvertegenwoordiger of wegens de uitoefening van deze functie of op grond van hun vakbondsbetrokkenheid.

Deze bescherming is enkel van toepassing voor zover deze vertegenwoordigers handelen in overeenstemming met de geldende wetgeving en collectieve overeenkomsten.

In de Belgische wetgeving zijn er verschillende bepalingen die werknemersvertegenwoordigers beschermen tegen elke vergeldingsmaatregel, waaronder specifiek het ontslag.

Voor wat betreft de private sector, bestaan er in België twee types van werknemersvertegenwoordigers:

- personeelsafgevaardigden die zetelen in de ondernemingsraad en/of in het comité voor preventie en bescherming op het werk (verder comité), waarvan het statuut hoofdzakelijk bij wet wordt bepaald;
- vakbondsafgevaardigden waarvan het statuut wordt bepaald door collectieve arbeidsovereenkomsten.

Voor wat betreft de personeelsafgevaardigden, leden van de ondernemingsraad of het comité, zijn de referentieteksten met betrekking tot de bescherming de volgende:

- wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven (in het bijzonder artikel 21, §5);
- wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (in het bijzonder artikel 64);
- wet van 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden.

Wat de vakbondsafgevaardigden betreft, wordt deze bescherming geboden door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 5 betreffende het statuut van de syndicale afvaardiging van het personeel der ondernemingen, afgesloten in de Nationale Arbeidsraad op datum van 24 mei 1971 (in het bijzonder de artikelen 17 tot en met 20), en door de sectorale collectieve overeenkomsten of die op ondernemingsvlak die in het kader van deze overeenkomst zijn gesloten.

Bovendien worden werknemersvertegenwoordigers, net als de werknemers zelf, beschermd tegen elke discriminerende handeling die is ingegeven door hun vakbondsovertuiging, krachtens de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie.

Artikel 2 stelt dat aan de werknemersvertegenwoordigers faciliteiten moeten worden verleend om hen in staat te stellen hun taken snel en doeltreffend te vervullen.

Voor wat betreft de personeelsafgevaardigden, leden van de ondernemingsraad of het comité, zijn de referentieteksten met betrekking tot dit onderwerp de volgende:

- wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven (in het bijzonder artikel 23);
- wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (in het bijzonder artikel 66);
- collectieve arbeidsovereenkomst nr. 6 van 30 juni 1971 betreffende de faciliteiten welke moeten verleend worden aan de leden die de werknemers vertegenwoordigen in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen;
- collectieve arbeidsovereenkomst nr. 9 van 9 maart 1972 houdende ordening van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten nationale akkoorden en collectieve arbeidsovereenkomsten betreffende de ondernemingsraden (in het bijzonder artikelen 17 tot 19).

Wat de vakbondsafgevaardigden betreft, wordt het recht op deze faciliteiten geboden door bovengenoemde collectieve arbeidsovereenkomst nr. 5. De concrete modaliteiten voor de toekenning van deze faciliteiten worden bepaald door arbeidsovereenkomsten op sectoraal en op ondernemingsvlak.

De artikelen 3 en 4 definiëren wat onder "werknemersvertegenwoordigers" moet worden verstaan. Het betreft de personen die als zodanig erkend zijn door de nationale wetgeving of praktijk, hetzij vakbondsvertegenwoordigers of gekozen vertegenwoordigers waarvan de taken zich niet uitstrekken tot activiteiten die behoren tot de exclusieve voorrechten van de vakbonden.

Het is aan de lidstaten om te bepalen welk type van vertegenwoordigers in aanmerking komen voor de in dit verdrag bedoelde maatregelen.

De definitie van werknemersvertegenwoordigers in het Belgische recht komt min of meer overeen met het eerste voorbeeld in artikel 3 van het verdrag. Er is echter een verschil in die zin dat alle werknemers van de onderneming, en niet alleen de vakbondsleden, deelnemen aan de verkiezing van de personeelsafgevaardigden die zetelen in de ondernemingsraad en het comité, en in sommige gevallen ook

aan de verkiezing van de vakbondsafgevaardigden. Dit vormt geen belemmering voor de bekrachtiging.

Overeenkomstig artikel 5 moeten passende maatregelen worden genomen wanneer een onderneming zowel vakbondsvertegenwoordigers heeft als verkozen vertegenwoordigers die geen band met een vakbondsorganisatie hebben.

Deze situatie bestaat niet in België. Alle werknemersvertegenwoordigers hebben banden met een vakbondsorganisatie. Bijgevolg zal dit artikel niet van toepassing zijn.

De artikelen 6 tot 14 betreffen de gebruikelijke slotbepalingen en regelen onder meer de toetreding tot en de inwerkingtreding en opzegging van het verdrag.

III. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET DECREET

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel behoeft geen toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken,
Digitalisering en Facilitair Management,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR